

COSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. - Nr. 19.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. - America 3 dollari. - Germania 15 M.

Orăștie, 17 Maiu n. 1914.

O altă scenă din drama „Domnul Notar“ a poetului Goga, jucată pe scena Teatrului Național din București, cu mare succes de repetite ori.

Numai în inimă

sărbătorim și astăzi marea noastră aniversare a zilei de 3 Maiu, căci împrejurările nu ne permit să ne atârnăm în balcoane drapel, nu ne permit să ne afixăm la butonieră panticii tricolore și nu ne lasă să peregrinăm în cântece de fanfară pe câmpia verde dela Blaj. La aparență nu avem sărbătoare, nu avem zi de reculegere și de reînnoire a forțelor, căci nicăiri pe întinsurile vechei Transilvanii nu răsună în fața obștei cuvânt de însuflețire, nicăiri copilași plăpânzi și nevinovați. Nu cutreeră cu dascăli în frunte străzile scăldate în lumină, aclamând libertatea, dreptul și neatârarea! Nici clopotele bisericuțelor presărate pe culmi, nu răspândesc creștinilor din văi sunete de bucurie, glasuri înălțătoare de inimă, ca să cheme la sărbărea națională, tot atât de sfântă ca oricare sărbăre a sfinților și a mucenicilor...

Sărbătorim în taină, sărbătorim în adânc de suflet, ca omul, căruia sărbătoarea îi aduce în inimă, odată cu bucuria, și jale și durere. Sărbătorim tăcuți și ne vedem fiecare de lucrurile mărunte, fără să îmbrăcăm din acest prilej haine strălucitoare și podoabe mărețe.

Nu arătăm prin nimic, că pentru noi amintirea acestei zile ar fi mai scumpă, decât a oricărei alte zile; nu arătăm, că umbra celor 40.000 răsare în ziua aceasta din temnița mormântului și ne apare ca o viziune cu fața posomorâtă, cu haina sfâșiată și cu fărâme de lanțuri în mână... Neputincioși și imposibili deopotrivă, mulți dintre noi nici măcar aminte nu-și mai aduc de însemnătatea zilei de 3 Maiu... Alte neamuri fac din astfel de zile prilejuri de însuflețire generală,

prilejuri de a-și perândă pe sub bătaia soarelui, energia de viață, bogăția inimii și a minții, progresele economice, avântul sufletului; noi ne mulțumim cu câteva rânduri de gazetă, cu câteva vorbe rostite la masa murdară a cafenelii de provincie, — dacă peste tot nu uităm să pomenim ziua aceasta sfântă a proclamării ființei noastre, ca neam cu aspirații individuale și cu trebuinți speciale...

Sărbătorim în inimă. — așa ne place s'o spunem. Și uităm, că sărbătoarea aceasta slăbește an de an, amintirea ei în sufletul nostru se șterge cu fiecare aniversare și odată poate uităm chiar și mai și tresărim sub vraja sfântă a amintirii ei...

NOUL IMPERIU UNIVERSAL GERMAN

În lumea politică se face azi mai mult ca' ori-și-când vorbă despre marea încordare dintre politica germană, a cărei cheie și conducere e în mâna Germaniei, și politica slavă, diriguată din Rusia.

Și multă lume se miră cum de nu își încep lângă olaltă aceste state și grupări de state, — că-i largă lumea, pentru toate, mai ales că și unele și altele și-au acaparat astfel de coprinsuri largi pe alte continente, prin Asia și Africa, încât începe acolo poate și întreg poporul lor, dacă i-ar fi prea strâmt pământul bătrânei Europe.

Charta ce publicăm pe pagina de alături, ne desleagă taina acestei încordări: E lupta pentru drumul cel mai apropiat și mai larg spre Orient!

Charta de aci este copiată după o revistă germană, care arată, că pentru Germania e oarecum chestie de viață, a-și avea drumul larg și scurt spre Orient, — și acest drum îl poate avea numai *peste Constantinopol*.

Constantinopolul îi și are, în

felul său, — căci politica germană s'a știut apropiată de inimile conducătorilor statului turcesc, încât, precum știm, guvernul turcesc a primit a i se trimite din Germania comandanți cari să-i instrueze armata, modernizându-o și pregătindu-o a putea stă la locul seu între valurile puternice ale încordărilor și ciocnirilor ce se dau între marile puteri în jurul ei, — având, bine înțeles, să stea pe partea Germaniei. De aceea se află azi la Constantinopol așazisa „misiune militară germană”, stând din un general prusiac și mai mulți ofițeri, cari au luat comanda Constantinopolului și a Dardanelelor. Adecă au așazicând în mână comanda armatei turcești.

Dar pentru ca drumul pân' la Constantinopol încă să-i fie deschis, — Germania, după-ce peste Austro-Ungaria să ține doamnă, ca și peste o provincie prusiană, — are încă lipsă de România și Bulgaria, cari să formeze legătura între Austro-Ungaria și Turcia. De aci ruperea așa mare după prietinia României. Nu că le-ar fi drag Nemților de Români, ci fiindcă le e lor de folos, a-i avea ca așternut în marele drum al lor spre Răsărit.

Charta de pe pagina de alături ne arată cum e croit, în planurile largi ale politicii universale germane, acest drum: El pleacă din inima Germaniei, dela Hamburg, trece îmbrățișând întreagă Austroungaria, România, Bulgaria și Turcia, și așa calcă mândru și biruitor peste Mare pe țărmul Aziei mici și de aci mai departe spre inima Aziei, spre Bagdad, — care e o piață minunată și prețioasă a marelui negoț al Europei.

În fața acestei năzuințe a politicii germane, stă Rusia, care zice: Dar și eu am lipsă de acest drum! Și doar eu sunt mai aproape de el, decât tine, soață Germanie. Nu numai, ci pentru a-mi face mai cu puțință apropierea de acest drum ducător la bogăție, eu de doue sute de ani mereu am luptat, și am vărsat râuri de sânge și de bani pentru a zdrobi stânca cea tare ce ne stă-

Harta politicii mari germane, ce tinde a-și avea drumul larg al influinței și comerțului spre răsărit. (Vezi articolul: „Noul imperiu universal german“).

teă în cale: imperiul turcesc, cel odinioară atât de cutropitor chiar aci în Europa! Și dacă acel imperiu azi e *zlobit* în Europa, — așa cred, că e rodul ostenelelor mele diplomatice și armate, pentru care tu, soață Germanie, n'ai cheltuit nici un os de grenadir de-al tău, nici un pfenig din avutul tău! Și acum, când eu mă simt mai aproape de țința mea mare, de Constantinopol, și prin asta de drumul larg spre Răsărit, — tu vii și te pui simplu cu lingușirea pe lângă păgânii ce au fost atâta timp, și ar mai fi de ar putea!, — spațma creștinătății din Europa, — și prin asta vrei să te așezi în scaunul meu, în drumul meu!.

De aci încordarea cea dărăz și cu ură foarte adâncă, între cele două ginți: slavă și germană. Și de aci: lupta ce se dă pentru a câștiga preținia României și a Bulgariei. Având cel puțin România pe partea sa, Rusia sparge drumul cel larg și frumos, ce și l'a tras Germania pe mapă, mergând spre Răsărit! Iar de mai câștigă, — ceea-ce încă e ca și sigur, că câștigă într'un viitor nu prea îndepărtat, — și pe Bulgaria iarăș pe partea sa, — apoi Rusia a spart ca cu dinamită tot drumul Germaniei spre ahtiatul Țarigrad!

Aci zace și primejdia cea mare pentru pacea Europei!

Rusia, deși ar putea trăi cu Germania în destul de bună vecinătate, căci încolo la hotare, ele nu-și au pricinile de neînțelegere, — văzând că Germania sare peste trei-patru țări, ca să-și pună piciorul în Constantinopol, ca să aibă ea în mână această „cheie de aur a Răsăritului“, furioasă de asta, își zice: Apoi ca să te aduc eu pe tine iară acasă, de prin rătăcirile tale prin plaiuri așa depărtate și asupra cărora n'ai drept, — am să te lovesc în cap aici acasă! C'apoi imi vei veni tu napoi și dela Constantinopol!

Și în vederea acestei lovituri de uriaș, ce are să se aplice într'o zi Germaniei și aliatei sale Austro-Ungariei, — se fac toate pregătirile războinice, tăcute și pe întrecute, ce se fac astăzi, și în vederea acestei cumplite încercări, care are să fie mai feroasă și mai groaznică decât toate câte s'au pomenit în istoria războaielor lumii, — să rup așa de tare cele două puteri după preținia României, — căci România, stând la răspântie între ele, poate fi de uriaș folos acelei puteri cu care va merge alătura, și tot așa de uriașă pagubă aceleia, contra căreia ea va păși!

Din această încordare, România nu va putea ieși decât cu foarte prețios câștig.

□ □ □

Cercetașii.

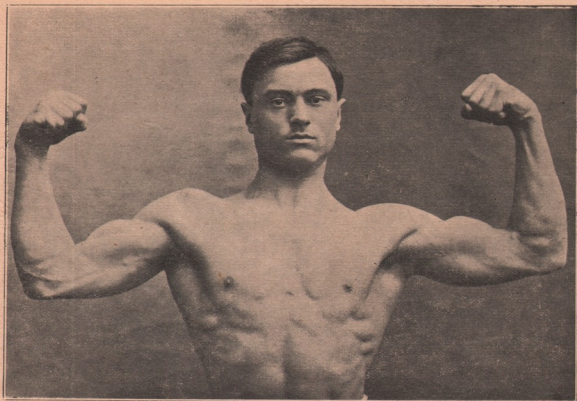
— Un nou sistem de educațiune a tinerimii, foarte perfect —

Din vremurile cele mai vechi omenimea se nizește foarte mult, ca să dea tinerimei o educațiune fizică, morală și intelectuală, cât mai desăvârșită. Pentru a ajunge însă la rezultatele destul de îmbucurătoare de azi, a trebuit să lupte veacuri de rândul și să delătura multe piedeci. Piedecile cele mai mari au fost obiceiurile rele și natura deosebită a fiecăruia.

Cei cari mai mult s'au ocupat de educațiunea tinerimei, au fost Englezii și tot englez a fost și acela, care a pășit acum ca *cel mai perfect sistem de educațiune*. Acest sistem consistă în alcătuirea *cluburilor de cercetași*.

Iniințatorul acestor societăți este generalul englez în retragere *Baden-Powell*.

În războiul buro-englez fiind încredințat cu apărarea orașului Mafeking (Africa sudostică) și neavând miliție îndeajuns — numai 1000 de soldați — a fost silit a se folosi

Mușchii brațelor și peptului, dezvoltăți admirabil prin gimnastica sistematică. E tinerul *Ilie Orestean*, absolvent anul trecut al gimnaziului gr.-cat. român din Năsăud, azi student universitar. E unul din grupa sportiștilor ce vor veni la Oraștie în 31 Maiu n. spre a se produce la întâiul concurs de sport al cluburilor sportive române. Vrednicesc toată luarea aminte a publicului nostru, — care să cerceteze în număr deplin producțiile lor, încurajându-i și prin asta pe drumul cuminte pe care au pornit.

de tinerime pentru susținerea ordinii în oraș, pentru serviciul de spionaj, transmiterea știrilor și a poruncilor și pentru săvârșirea lucrurilor mai mici în tabără.

El i-a numit Boy-Scout-i (cet. Boi-Scouți).

Văzând el, că tinerii sunt apți pentru săvârșirea și a celor mai însemnate lucrări, dacă sunt dedați

la bărbăție, statornicie și dacă deșteptăm în ei spiritul de observație, a aflat de bine a introduce acest sistem și în patria sa, în Anglia. În anul 1907 a și început a pune bază primelor trupe de Boy-Scout-i.

Vedeă cu ochii cum se ridică sângele în fața copiilor anemici dela orașe, cari înainte erau răscollitorii prafului de pe străzi și copiii ni-

mănuși, de a căror creștere nu se îngrijă numai soartea, căci nu aveau nici părinți, nici crescători, cari să-i călăuzească pe valurile vieții și să-i învețe a pluti pe ele.

Cât de mare este însemnătatea acestei mișcări, reiese și de acolo, că în Anglia capul acestei mișcări este însuși regele, iar conducători, cei mai erudiți bărbăți. Numărul lor

Maturizanții gimnaziului român gr.-cat. din Năsăud în anul școlar trecut, — între cari mulți inimoși sportiști. Printre ei e și tinerul *Ilie Orestean* (al doilea dela stânga, în șirul de sus), al cărui chip de atlet îl arătăm mai sus.

în Anglia, Germania și Franța este peste un milion, iar în celelalte state europene, americane și africane, sunt încă foarte mulți. La noi primii cercetași au fost organizați în Brașov, după aceea în Blaj și acum a trecut și în România la liceul „Lazar”.

Că la noi la Români numai acum se înființează astfel de cluburi, nu trebuie să ne mirăm, căci în privința sportului am fost între ultimii, care le-au primit, dar primindu-le ne-am jinit de datorință, să ne ridicăm la un nivel cu ceilalți.

Scopul acestei mișcări, între tinerime, este creșterea unei tinerimi de oameni de încredere, de caracter și de o putere vitală deosebită, statornică și dezvoltată atât moralicește cât și trupește, pentru ca să poată fi folositoare neamului din care face parte. Prin diferite deprinderi și gimnastici, mentale și corporale, se imprimă în sufletul tinerilor caracter adevărat și li se desăvârșesc toate calitățile. Ființa acestor societăți în viața noastră este mai urâtă și cu urmările cele mai dezastruoase, *trândăvia*. Ele învață tinerimea la *muncă*, care înseamnă, că-i dă *viață*!

Această mișcare nu tinde să facă militari din tineri, nu vrea să fie o măimutare a miliției, ci îmbogățește numai, sau completează cunoștințele din școală, insuficiente pentru trai. Afară de aceea, mai învață tinerii și la diferite lucruri practice, fără de cari nici un om nu e om în o excursiune cât de mică.

Pietrile fundamentale și sufletul acestei mișcări sunt deviza și cele 10 legi.

Deviza „*Fi pregătit*” cere dela un „Cercetaș” să fie gata în orice moment, fără a-și pierde cumpătul, să se ajute pe sine și pe alții.

După examenul de primire, este supus legilor făcând și votul solemn, care sună astfel:

Promit pe onoarea mea, că-mi voi împlini datorințele față de Dumnezeu, patrie, tron, neam și legea strămoșască,

voi face tot posibilul, ca să ajut pe alții,

cunosc legile cercetașilor și voesc să le țin.

Legile sunt următoarele:

1. *În cinstea cercetașului te poți încrede ori-când.*

Cinstea lui ca cercetaș este cel mai mare avut. Lucrul ce i se încredințează cinstei lui, trebuie să-l săvârșească cu cea mai mare acuratețe și pentru nici o faptă a sa, nu-i permis să primească vre-o remunerație.

2. *Cercetașul este credincios către tron, patrie, neam și legea strămoșască.*

3. *Datorința cercetașului este, să ajute pe deaproapele, —*

în care scop să-și sacrifice comoditatea și distracția, iar la caz de lipsă chiar și siguranța! Să facă zilnic o faptă bună cât de mică.

4. *Cercetașul este pretinul tuturor și frate cu ori-și-care cercetaș, de ori-ce neam, lege și clasă socială.*

5. *Cercetașul este cavalier.*

6. *Cercetașul este pretinul animalelor.*

El nu numai, că nu chinue și omoară animalele nevinovate, dar nu lasă nici pe alții, să facă astfel de fapta tiranică. Omoară numai animalele trebuincioase pentru a se nutri.

7. *Cercetașul se supune poruncilor superiorilor săi, fără șovăire și întrebare.*

8. *Cercetașul este pururea vesel.*

Nu dă prilej de mânie și suală pentru ori-ce nimic. Ori-ce face, facă voios.

9. *Cercetașul este curat în cruțător.*

Nu cruță numai pentru zile negre, ci pentru ca din prisos să dea și celor lipsiți!

10. *Cercetașul este curat în cugete, vorbe și fapte.*

Acestea sunt cele zece petri fundamentale ale mișcării acesteia, pe care dacă zidim interes, deprindere și devotament, ajungem se aducem mângâiere muncii noastre, ce am dezvoltat-o pentru ajungerea sco-

pului mare și îndreptarului spre fericite.

Ținând aceste legi putem zice, că suntem adevărați „Cercetași”, și vom binele nostru și al deaproapelui.

Dacă există vreun neam, care are lipsă de astfel de instituțiuni, atunci în primul loc neamul nostru este acela! Trebuie deci să le îmbrățișeze cât mai mulți, să poată spera a avea ceama mare încredere în bărbății generației viitoare.

Să ne înrolăm deci și noi tinerii școlari — căci mai ales pentru noi e făcută această societate, — sub steagul acestei Societăți. S'o îmbrățișem mai întâiu noi tinerii școlari, ca să deschidem drumul mai apoi și meseriașilor și țăranilor.

Al. Vodă.

□ □ □

Rachia, pe corăbii.

Din cauze în felul său necesitate, pe vapoare și corăbii, mai mult chiar pe uscat, are trecere — rachia. A intrat poate în obiceiul oamenilor de pe corăbii a trage câte o dușcă, ca „întăritor de stomac”, după-ce călătoriilor pe mare atât de des li se face rău, — din pricina *stomacului*, care se tulbură de legănarile nesfârșite ale corăbiei.

Un câine St. Bernard, îmbrăcat în culorile câștigătoare la un match de football, la Davos, făcând colecta pentru spitalul din localitate.

M. Sa Regina României (x) în mijlocul elevelor atelierelor Societății „Tesaătorea”, a cărei expoziție s'a deschis de curând la Athenaeum din București.

Cel ce a avut privilegiu a face o vizită pe un vas de războiu, avînd acolo cunoștințe și fiind, drept aceea, primit în chip pretinsec — negreșit că nu s'a depărtat de pe corabie fără ca în apartamentul de conversație al ofițerilor, să nu fi fost înmîbat cu un păhărel de rachiu admirabil. E acest obicei comun tuturor vaselor, la marina austriacă, ca și la cea italiană și franceză, și peste tot locul.

Așa a fost asta, firește, și pe vasele de războiu americane. De acum înainte însă pe acelea va fi altfel. Ministrul de războiu american, Daniels, a aflat, că sticlulele cu rachiul cel aprinzător ca focul, nu încălzește numai pe marinar, ci îl și nimicește... Îi nimicește ce are mai bun în el: trezvia și puțința calculării liniștite și sigure, singele rece ce se recere marinărului mai mult decăt ori-și-cui, — și de aceea ministerul de războiu american, a dat o ordinațiune cătră toate vasele de războiu, prin care oprește cu asprime a se mai ținea rachie pe vasele de războiu! În ordinațiunea sa opritoare, ministrul spune:

„E pentru mine totdeauna cea mai tristă împlinire de datorință aceea, când trebuie se pedepesc fie pe un ofițer, fie pe un marinar de rînd, pentru beție. Zilele trecute încă am fost foarte dureros atins, când a trebuit se dimit din statul ofițerilor de marină, pe un tiner ofițer, numai pentru că își ținea de mai mare datorință pe acea cătră patima beuturii, decăt cătră oficiul seu... Nefericitul om, a venit la mine și mi-a spus, că nici odată în viață n'a beut rachiu, până n'a ajuns pe corabie. Aci l'au învățat a-l gustă, și a ajuns apoi așa de mult sclav al patimei, că nu s'a mai putut desbără de ea...

Purcezând și dela acest caz trist, ministrul de războiu american a oprit cu asprime a se mai ținea beutura aceasta stricăcioasă pe vasele de războiu, — căci el nu voește nenorocirea soldaților sei!

Când cetim despre acest lucru, ni se cutremură sufletul de vederea unei icoane triste: par'că vedem Ungaria în chipul unei uriașe corăbii de războiu, a unui „Dreadnought”

colosal, și pe el milioanele de soldați ai vieții, și în fiecare colț de cabină, la fiecare trei pași pe bord, câte un vas cu beutură, de se împedecă de el „soldații” și se opresc la ele și gustă până li-se împăingenesc ochii... Vai de războiului vieții, pe care îl poți duce cu astfel de soldați... Și ministri de războiu și de nerăzboiu, în loc să facă ca americanul Daniels, să oprească odată atăta beutură, care mereu scoate din șirul soldaților buni sute și mii de „marinari”, infundând cu ei ungherele mizeriei negre, ori casele de nebuni ori temnițele, — încă lărgesc puțința de a înmulți pe corabia patriei lor, vasele conținătoare de amăgitoare și stricătoare beutură.

Dă, Doamne, și pe „dreadnought”-ul Ungariei, un Daniles cât de curând...

RÂNDURI MĂRUNTE

Romanul nostru nou. În numărul de față începem să publicăm un nou roman, datorit-marei scriitoare *Selma Lagerlöf*. Traducerea e făcută de colaboratorul nostru, domnul *Alexandru Lupeanu*, autorul volumului „De vorbă cu sătenii”. Noul roman, care poartă titlul „*Marama sfintei Veronici*”, tractează un subiect din viața Mântuitorului Isus Cristos și e de-o frumuseță rară. Atragem luearea aminte a cetitorilor nostri asupra lui!

Domnul Notar, drama poetului Goga, care a supărat așa de mult în Ungaria pe unii din cei pe cari prea îi descrie în toată nuditatea lor, — și-a făcut efectul, prin scenele sale pasionante, pe alocuri iritante la extreme. Azi în România se vorbește foarte mult de viața pe care trebuie se o îndure un popor din a cărui traiu sunt rupte scene ca cele din „Domnul Notar”. Dăm în fruntea revistei încă o fotografie a unei scene din drama dlui Goga, totografată pe scena Teatrului Național la București.

Construcții militare în Dobrogea-nouă. Se vestește din București, că Ministerul de război a

luat hotărârea să se înceapă în Dobrogea-nouă executarea mai multor lucrări și construcțiuni, destinate nevoilor armatei. Aceste construcțiuni sunt: o cazarmă de *artierie* la *Dobrici*, în valoare de 380.000 lei, o alta de *cavalerie*, în valoare de 350 mii de lei și o cazarmă de infanterie în aceeași garnizoană, în valoare de 200.000 de lei.

Două cazărmi, una pentru infanterie și alta pentru cavalerie, în *Tur-tuciaia*, în valoare de 800.000 lei.

O cazarmă de infanterie la *Balcic*, în valoare de 200.000 lei.

O cazarmă de infanterie la *Silistra*, în valoare de 220.000 lei.

O cazarmă de infanterie la *Carvama*, în valoare de 200.000 lei.

Zidirea unora din aceste cazărmi, s'a și început.

— Iar lucrări mari sunt deja începute pentru înzestrarea noului cap de țară cu *linii ferate*, căci sub *Bulgari* *Cadrilaterul* a fost cât de neglijat. Nu trece prin el nici o cale ferată. Doar cea dela *Dobrici* spre *Varna*, un capăt mic de drum ferat.

Noua stăpânire trage linie dela *Cobadin*, din *Dobrogea* veche, până la *Dobrici* și *Balcic*, având să îndrume negoțul bogat al țării spre acest *port*, care va înflori repede sub stăpânirea română, scăzând mult din însămnătatea portului *Varna* al *Bulgariei*.

Iar aceea ce ne face deosebită plăcere, e, că această nouă și însemnată linie ferată ce va strătăia

Cadrilaterul, — întâia ce o va avea, — se face sub supravegherea dlui inginer *Baiulescu*, Român ardelean, fiul fostului protopop *Baiulescu* din *Brașov*.

Scoarțe pentru „Cosinzeana“.

Abonați noștri cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă pe anul 1913, sunt rugați să binevoiască a ne trimite suma de *cor. 2-20*.

Scoarțele se expediază îndată după primirea banilor.

Guri de foc în Ocean.

Din *Melboune* se vestește, că pe una din izulele *Hebridelor* noue, au izbucnit de curând vulcani noi, cari amenință cu potop pe puținii locuitori ai ostrovului, ba cu nimicirea întregului ostrov.

Vaporul Pacific, sosit în portul dela *Noumen*, spune, că trecând pe mare în aretul acelor izule, a văzut cum pe coastele de munți *Mennie*, s'au fost deschis 6 guri de foc, prin cari izbucnea din sânul pământului grozave râuri de foc și de cenuse și fum, amestecate cu zgură, — și pe urma celor 6 cratere, guri ale vulcanilor, muntele se prăbușea tot mai mult în adâncimile deschise. Mai multe sate din preajma acelor munți au fost coperite de lavă și potopite. Alții aflători pe insulă au fugit și au fost mântuiți aproape toți, căci corăbiile de pe mări, cari erau pe-aproape, au alergat în ajutorul lor la țarm și i-au primit pe

bordurile lor. Un singur vapor francez a luat 500 de refugiați, mai ales bătrâni și femei cuprinși de spaimă că a sosit la ei potopul lumii. Vărsarea de lavă a ținut mult timp neîntrerupt, și în alvilele râurilor curgea în loc de apă, lavă ferbinte!

Mari sunt minunile firii, unde aceea se arată.

Cel mai lung tunel din lume.

În curând se va da folosinței cel mai lung tunel din lume: tunelul *Distelrasen*, din *Germania*, lângă *Elm*, pe linia ferată *Bern-Frankfurt*, care are o lungime de peste 20.000 metri.

Din prilejul luării în întrebuințare a acestui tunel, o revistă germană arată cari sunt încă tunele foarte lungi în toată lumea. Iată-le:

Tunelul *Simplon*, între *Elveția* și *Italia*, eră pân' acum cel mai lung din lume, fiind de 19.803 metri!; apoi *St-Gothardt* din *Elveția* de 14.998 metri. După ele urmează tunelul *Lötsberg* din *Elveția*, de 14 mii 536 m., *Mt-Genis*, între *Francia* și *Italia*, de 12.233 m., *Arlberg* în *Austria*, de 10.270 m., *Ricken* în *Elveția* de 8604 m., *Hanenstein* (în lucrare) în *Elveția*, de 8148 m., *Col di Tenda* în *Italia*, de 8100 m., *Caravanka* în *Austria* de 8016 m., *Borgelo*, în *Italia* de 7750 m., *Hoosac* în *America* de *Nord* de 7640 m., *Severn*, în *Anglia* de 7260., *Marianopoli* în *Sicilia* de 6480 m., *Wocheln* în *Austria* de 6300 m., *Distelrasen* în *Germania* de 6250 m., *Sutro*, în

Un concert de 25 violonceliști. — Iată un eveniment neînregistrat încă de analele artei muzicale din lumea întreagă. — Concertul acesta, organizat de *Arturo Cuccoli*, directorul Institutului Muzical din *Padua*, a avut loc decurând în *Massimo Teatro* din același oraș. Cei 25 elevi ai maestrului — de o renume universală — au executat la unison dificilul *Concerto in la minor*, al lui *Glodermann*, care e peatra de încercare pentru talentul unui solist.

America de Nord de 600 m., Albulă, în Elveția, de 5964 m., Totley în Anglia de 5693 m., Nerhe în Franța de 5630 m., Gravekuls în Norvegia de 5311 m., Uspale între Argentina și Cile, de 5035 m., — iar sub 5000 metri sunt mai multe.

Acesta nou din Germania, le înțrece pe toate. E grozav. După ce întri în el, rămâi în întunec, de îți pare că nu mai ieși de-acolo, până aplegă trenul peste 20 de kilometri!

*

Prezență de spirit. Regele Prusiei, Fridrich Wilhelm I. așa numitul „rege-sergent“, a fost un suveran foarte drep, dar nespus de pornit la mână. Într'o zi, la masă, fiică-sa critică cam aspru o întâmplare dela curte. Regele se făcu foc și se repezi cu un cuțit spre pieptul ei și ar fi ucis-o la sigur, dacă vânătorul, care stă la spatele lui, n'ar fi sucit în clipa aceea repede scaunul, așa că suveranul se pomeni în fața unei oglinzi din perete. Regele sări înfuriat pe scaun și gonî cu bastonul pe vânător din odaie

Vânătorul, firește, crezută că a pierdut pentru totdeauna grația regelui și așteptă să fie dat afară. După masă suveranul îl chemă în cabinetul său.

— Ticălosule, se răsti regele la el, cum ai îndrăznit să mă înverțești așa ca pe o minge?

— Iertare, răspuse vânătorul, n'am făcut-o decât ca să feresc pe Majestatea voastră de o faptă, de care v'arți fi căit, desigur, amarnic în urmă.

— Și vei fi crezînd poate, că-ți sunt dator recunoștință? — întrebă regele.

— Nu eștept recunoștință, ci iertare, Maiestate, răspuse vânătorul.

Atunci regele îi întinse mîna și zise:

— N'am ce să-ți iert; n'am decât să-ți mulțumesc; ai fost hăiat de treabă, și-ți dau drumul.

Regele se opri și se uită la credinciosul servitor, care rămase ca trăsînit.

— Îți dau drumul, începă regele

Aeroplan „blindat“, panterat, închis tot în vâl de metal pentru a scuti pe zburătorii de pe el contra gloanțelor. E însuș un aeroplan luptător, înarmat cu mitraliea, mașină de pușcat, ca se ducă moarte altor aeroplanie inimice, ce va întâlni în cale, prin văzduh. — Mitraliea e așezată pe o platformă, în partea dinaintea aparatului, pe care se poate mișca într'un arc de aproape o jumătate de circumferență. Soldatul ori sub-ofițerul însărcinat cu regularea tirului, șade pe un scaunul fixat în fața aceluia ocupat de ofițer-pilot. — Corpul aparatului e acoperit cu un înveliș de plăci de oțel cromat de o grosime de 3 mm., ceea-ce constituie o serioasă apărare pentru aeroplan contra proiectilelor aruncate a-runcate asupra lui de pe dirijabilul pe care l-ar urmări spre a-l ataca spre a distruge. — Aeroplanul blindat cu mitraliea, un adevărat mic cruciștor aerian, va fi în caz de război, un adversar redutabil pentru marile vase aeriene cum sunt Zeppelinurile, asupra cărora va avea superioritatea de a putea pona cu o viteză până la 140 km. pe oră. — E o nealță feroasă a viitoarelor cumplite încercări dintre popoare.

din nou, lovind ușor pe vânător pe umăr, ca să te fac forestier superior.

*

Porci — vineți! Iaca și minunea asta. A ajuns a o arată lumii profesorul dela universitatea americană Havard, George G. Griffith, după probe obositoare de ani mulți de zile. O foaie, americană scrie despre acest lucru următoarele:

„Culoarea porcilor lui Griffith nu sam-nă chiar cu culoarea cerului senin, dar este mai apropiată de culoare albastră (vânăta), decât de ori care altă culoare.

Învățul Seymour care a cercețat „porcăriă“ lui Griffith, vorbește cu însuflețire despre soiul cel nou și pompos de porci.

„Porcul-Saphir“, cum și-a botezat producătorul noul seu soi, nu se ține de soiurile curate de animale, ci e o încrucișare isteț amestecată, a mai multor soiuri. E bățătoare la ochi îndeosebi desvoltarea repede, creșterea mare, a soiului acestuia vână, dar are și alte însușiri cari îl ridică peste soiurile comune. Dau șuncă grea, căci au picioarele cu mult mai lungi, se par mult mai domestici, mai curăț, mai pretinoși, par'că mai — inteligenți... Zeu, așa-i laudă învățul american.

*

O invenție senzațională Un american a inventat un aparat, cu ajutorul căruia, mașinele de cules din tipografia, funcționează singure, în mod automat. Baza aparatului e ingenioasă. S'au făcut la Berlin experimențări cu aparatul și resulta-

tele obținute sunt pe deplin mulțamitoare. Un aparat de cules inlocuește patru culegători. Lucrul de căpetenie e însă manuscrisul, care pentru a fi dat la tipar, nu mai poate fi scris cu mîna, ci cu întrebunțarea unui alt aparat, care are claviatura analogă mașinei Linotype, sau Monotype. Literile aparatului acestuia să adăncesc în hârtie, și după ce manuscrisul e gata, făcut cu acest aparat, foile de hârtie sunt puse deasupra claviaturii mașinei de cules. Cu ajutorul unui aparat electro-magnetic, foile de manuscris pun în mișcare claviatura, scoțând matricele din magazin. Claviatura mașinei vine în atingere cu relieful mașinicii manuscrisului, și astfel se compun matricele. Cere un singur lucrător la două mașini, pentru așezarea manuscrisului și scoaterea matriceilor din magazin, cum și pentru alimentarea mașinilor cum plumb: Ceeace înseamnă, că două mașini, cu un singur lucrător, pot culege atăta, cât astăzi opt culegători de litere, fără mașină.

□ □ □

Cărți permise la Redacție:

Al. T. Stamiaid: Ciclul morții, trei drame traduse din Maurice Maeterlinck. Prețul cor. 1'25.

Dr. Avram Sădean: Date noue despre George Lazăr. Prețul 1 cor.

G. Tutoveanu: Albastru, poezii. Prețul 20 bani.

Napoleon la Sf. Elena, în biblioteca „Flacăra“. Prețul 60 bani.

PAGINI LITERARE

Poveste.

A plecat voiosul Soare
Pe cărarea lui albastru
Și-a zîmbit cu bucurie
Florilor de pe fereastră.

Și cu fața radiantă
A intrat și prin odăie,
Unde-și despătise părul
Căminzarea cea bălăie...

Și, aprins de tinereță,
Ne mai stăpînindu-și dorul,
El îi străută cu sete
Fața, gîtal - zîmparal...

Dar cînd ea, îmbujorată
De privirea lui aprinsă,
Haina cea transăfirie
De pe umeri și-o desprinsă,
Iată, mîre, cu 'n poveste,
O zmeoaică toată pard
Trage tabla pe fereastră
Și pe Soare-l scoate-afară.

Și ce mai pui de-ocară
Trase bietei fetișoare!...
„Cum îl lași să-ți vadă sînal
„Fluștuatul cel de Soare?..

„Crezi că-ți rîde numai fie?...
„Știu eu ce vrea dumneavă!...
„Și-ai să te alegi cu fața
„Toată plină de pîstru!...
„Fete ce îi știu năvală,
„Să ascund după perdele
„Cînd el are chef de vorbă
„Și zîmbește cătră ele!..

Soarele dela fereastră
Auzed ce-l prin odăie
Și își zise cu mînie,
Și aprins cu o vîpale:

„Ei, apa stîm, babo?... Bine
„Las, că plec eu dela voi.
„Și-o s'aveți o primăvară
„Numai negură și plîi!..”
Și s'a dus... Cadrul aștează
Și jalea miculele 'n crîng. —
Nauzi, soare dragă 'n coruri
Ciocărlile cum plîng?...
Și prin lună după tine
Strigă-atîta brebenă!...
Soare dragă, fie-ți mîla
Și coboară iar la ei!..

(Arză).

MARIA CIOBAN Dr. BOTIȘ

LUNA MAIU

cu farmecul tulburător, plină de vraja iubirii,
ze suede în toată splendoarea deslăsurii ei!.

Fiorul dragostei plutește în tremurări ușoare, îl
pozi vede pe fețele tinere îmbujorate de această tainică
simțire, îl auzi în codru în ciripituri și cîntec de che-
mare, în trîluri ce se pierd prin desigurul frunzelor, în
neastîmpărul păsărelelor, ce se caută, se alintă, pe
crengile cu frunzele tinere.

S'ar părea că zilele din această lună, sunt în-
surite dintr'un ghieland de dorinți, din cari se desprinde
farmecul puternic al iubirii, care stăpîncește deopotrivă
sufletele vesele și cele îndoliate, tineri și bătrîni, oam-
neni și vietăți!

Pe toți se mîngăie acea înșiorare dulce care în-
sufletește, îmbată, mîngăie și col din urmă firicel de iarbă.

Cine ar putea spune câte dorinți, câte iubiri nu
se desfășoară, latr'un amurg frumos, cînd soarele as-
fințește într'o îngrămădire de jaratec, cari se sting
încet, coboară, se subțiează, lăsându-se în urma lui a-
murgul tainic?..

Câte nădejdi nu se înfiripă în serile albe, scaldate
în razele de lună, în serile cu culori magice, cu ml-

resme îmbătătoare, purtate pe aripile zefirului, în clarul limpede al nopților de vise?..

Câte se spun... și câte rămân mute... neascultate de nimeni, ce au trăit o clipă, apoi se pierd în nemărginirea nopții... acolo, unde se duc dorurile neimplinite, oftările târzii... departe, în *Zădărnice!*

Luna Maiu e hrana iubirii, e sucul nutritor al inimilor pline de nădejdi.

Dar ce e bolnavilor, și celor stingheri, cu inimi pustii, cari privesc frumuseța ei, cu zimbetul lor desprețuiri și rece?

Aceștia se întreabă, pentru cine atâta farmec, pentru ce atâta prisos de raze, pentru cine miresemele florilor și cripitul paserilor, când sufletul lor e castă pustie, cu ferești dărăpănate, prin care mirajile acestea intră și iasă, fără să lase vre-o umbră de speranță?..

Ei își întorc privirea, ca dela o perspectivă tristă, ce arată contrastul dintre zilele pline de poezie și sufletul lor desnădăjduit.

Pentruce pulberea de raze nu țese firele nădejdi și în sufletele acestea bolnave, pentruce miresemele câmpului, nu le aduc balsamul alinărilor?..

Așa e luna Maiu, un trandafir uriaș, între a cărui petale se ascunde parfumul unui câmp de flori.

Respirul lui deșteaptă simțiri bizare, te poartă mai presus de grijiile zilnice, departe, unde sufletul se pierde într-o armonie divină.

Dar celor bolnavi, candoarea lui e rece, înțepătoare, care le scormonește trecutul, întetește durerea, și spulberă cenușa icoanelor îngropate...
*

După o ploică mărunță, soarele scâlda în razele lui, natura înlăcrimată. Mergeam înspre pădure, pe cărarea din proaspăt sbicită.

Cerul era limpede, soarele scâlda câmpul în lumină, valeschintea la cotituri.

La marginea pădurii, mă cufundai în iarba înflorită; toporași galbini, surideau în jurul meu. Pământul era cald, iar soarele mă învelea în căldura lui molesită.

Țineam ochii închiși, ascultam. Nici o mișcare, nici un sunet nu tulbură tăcerea de templu. Departe se vedeă o turmă de vite, ce ciugulea în iarbă.

Un foșnet ușor îmi veni în auz. Deschisei ochii, și între frunzele ce mă umbreau, o păsărică sta răzimată pe piciorușele-i, ca bețe de chibrite.

M'am uitat lung la ea, în nemiscarea mea îmi roteam numai ochii, de teamă să n'o speriu. Ochii ei mă priveau cu schinteerea petricelelor triste de opal, pieptul ei mititel se zbate, ca sub o povoaară grea.

Oare ce aveă? mă întrebam.

De ce a venit spre locul acesta de singurătate, când cealaltă stau afundate în mijlocul codrului, cântându-și dragostea în triluri duioase?

Mă ridicai încet, îmi întorsei fața spre ea, și întrebai cu glas șoptitor: Pe tine nu te îmbată miresemele, nu te înviorează razele, și nu auzi glasurile de chemare?..

De ce stai tristă și nu te pierzi și tu în ceata mărunțică a tovarășelor?

Stă, neclintită, fixându-mă cu aceeași sclipire tristă de opal.

Într'un târziu începu se cânte, ca un răspuns întrebărilor mele. Mi-se părea că nu eră cântec, ci un suspin prelung de durere, ceva chemător, ca o întrebare la care nu mai așteptă vre-un răspuns. Unde.. în ce parte să te mai caut?.. Cântarea peri neînțeleasă în desijul frunzelor.

Și-o fi pierdut pușorul — mă gândeam — sau vre-o mână profană, l'a smuls din cuibușorul plăpând..

Privirea ei părea că mă înțelege, cu un cripit scurt mă întrebă:

„Și tu? Tu ce ai?...”

Atunci îmi lumină sufletul o asemănare izbitoare, ce izvoră din suspinul cântecului prelung și pustietatea singurătății mele.

Tabloul drag, pierdut cu ani în urmă, care-mi fermecase câțiva ani trecători din viață, răsări brusc, ca din negură.

Mă depărta.

Imaginea păsărelei mă urmărea, și cântecul ei trist, își află ecohol în sufletul meu...

Leontina Ciura.

Cântec.

— După Hafis. —

*Eu nu's decât o biată răză
Perdută 'n noapte, — sunt o stea;
Tu ești lumina dimineții
Tu soare ești, iubita mea.
Răsai, răsai!
Spre tine 'ndreaptă
Steluța ochii ei orbii
De focul strălucirii tale —
Și sunt atât de fericiti
Sărmanii ochi;
Răsai, răsai!
Și eu nu-mi doresc
Pe lume alt noroc mai mare,
Decât în dulcea 'nvăpăiere,
În raza ta să mă topesc.*

ECATERINA PITIS

PRIN VALURI...

G. VLĂDESCU-ALBEȘTI

Apele izbesc grozav în malurile surpate, adumbrite de sălcii pletoase, a căror ramuri mlădioase, flutur deasupra valurilor repezi.

Dămbul de pământ nisipos, ce se întinde sub acoperământul ploilor înalți, poartă pe culmea lui colibele pescarilor.

Târziu, se aratău focurile, cu licăririi fermecătoare, în umbra acoperită de liniște, a nopților de vară.

Între pescari se aciuiau și un rus, venit de pe timpul Muscalilor.

Un om voinic, cu o barbă stufoasă, mare și roșcată, cu ochii albaștri, purtând în coprinsul lor adânc, seninul unei dimineți de primăvară.

Tot timpul cald al verei, până în zilele târzii și răcoroase ale toamnei, umblă desculț, încins cu o curea peste cămașa roșie ca jeraticul.

Eră cel mai bun vășlaș și un fel de vătaf al pescarilor din preajma aceasta.

Prin furtunile grozave, în vâltoarea repede a valurilor, barca lui lunea ca o săgeată.

Cântă domol, în vorbe trăgănate, o melodie rusească, bolnavă.

În toată viețua lui de muncă, nu avea în față, decât o fetișcană zdravănă. Soția o perduse demult, într-o toamnă ploioasă.

Și fata aceasta, aproape sălbatică, creșcuse în preajma colibelor, de-avalma cu pescarii. Eră tare veselă. De multeori, răsul ei sălbatic gonea urâtul ce se lăsa greoi, în zilele mohorate.

Numai atunci, când Ivan plecă spre târg, fata se întristă grozav. Beă mult tatăl ei, și-i eră rușine mai ales de flăcăul năvodarului.

Așa pe la toacă, gata de asfințit, calul bălan, cu o cărucioară învechită după el, se opreă deodată, în fața colibei.

Cu părul vălvoi și ochii înroșiți, Ioan se clătina, ca bătut de vânturi puternice. Nimeni nu-i putea face pe plac. Cântă, vorbeă singur, și adormea întins pe țărână.

La treabă însă eră om întreg, și planul lui în vântul peștelui, aduceă întotdeauna câștig.

Ce frumos se oglindeau razele soarelui, pe întinsul apelor!

Bărcile treceau liniștite pe lângă odgonul năvodului, și semnele se dau încetinel.

Feciorul năvodarului, nu arareori, primeă în lotca lui pe fata lui Ivan. Înconjurau amândoi cercul năvodului.

Într-o dimineață senină, se arătau spre vărsarea Prutului, coșurile înalte ale fabricelor, și fumul lor se rostogoleă în valuri alburii.

O cruculiță strălucă, scântetoare, sus pe turla unei biserici.

— Orașul Renii..., — și feciorul năvodarului, ridică o leacă lopata de pe lotcă.

— Vezi colo, sub dămb, un sătuc mic, case albe risipite... Acolo s'a născut mama...

Din ochii rusaiceia a năvălit înduioșarea. A rămas micuța de mamă, și nici o vorbă n'a alintat'o în lumea aceasta.

— Pământul acesta e al nostru, îi rupt din sufletul nostru...

— O fi, bădie, și noi am crescut pe acolo, ceva mai sus, peste Nistru.

— Ni l'ați furat fără milă...

— Din porunca lui Dumnezeu, bădie...

— Tălharul are o zi de plată, și zilele lui sunt numărate. Vezi colo, sus, sus de tot... Se clatină doaba lanurilor, și drumul acela, care se îndoaie și șerpue printre bogăția pânei, duce înainte, înainte, drept în inima țăriișoarei...

— Și trece la Nistru, spre casa noastră, — adause fata, și duce departe spre Moscova și-n țara Cazaciilor se duce.

— Se duce mai departe prin valuri de omăt, se încolăcește prin fața temniților voastre... Cărările lui, sunt bătute de osândiți... Gem temnițele din porunca lui Dumnezeu și a lui Petru cel Mare; și biciul cu plumbi al cazacului, lovește, lovește mereu. Te uită, cum Prutul vîește, și valul cu spumele albe, izbește pământul, îi clatină tăcereă îndurerată și florile plâng și inima noastră se frânge...

— Pământ strein, bădie! Strein, ca mine... Și mormântul mamei îi strein, îi pe pământul vostru, sub ramurile plecate...

— Pe pământul nostru, care nu-i strein nimănu, se adăpostește maică-ta. Eră o femeie bună, și nu odată m'a mângăiat și m'a sărutat pe față. Și tu erai un copil mic, și ochii tăi erau tot așa de frumoși și de senini... Aveai și atunci gropițe în obraji și vorbeai tot așa de bine românește.

Fata, scăpase deabinele lopata din mâni, și lotca se lăsa așa dusă de valuri, sub umbra sălciilor. Obrajii i s'au încălzit ca într-o văpaie, și ochii ei priveau fără știre, pe întinsul apelor...

Odgoanele trăgeau năvodul și bărcile se îndreptau grăbite spre mal.

Sara, în preajma focului, pescarii Incheiau scotelile.

În lumina roșietică a vâlvației, chipurile lor păreau săpate în marmoră.

— Și astăzi unda ne-a fost cu noroc, — și bătrânul năvodar îndesă, cu luare aminte, tăciunile în pipă.

— Geana dela sfințit, a fost roșietică, și ziua de mâne, o să fie potolită...

— N'au mai cântat nici bibolții, și nici liliecii nu s'au jucat pe deasupra apelor...

— Vezi, tu loane, mă, ai grijă de capetele odgoanelor, și smoala dela leotci îi pe sfârșite...

Rutul, nu mai spună nimic de câteva seri, nu-l mai interesează de mult vânatul peștelui și glumele pescarilor. Vorbea rar, și 'n ochii lui senini și mari, se revărsa umezeala lacrimilor.

Privea mult spre malurile Prutului, și urmărea până în zare departe, drumul ce lunecă pe coastă, printre lanurile bogate.

Iar a venit timpul vânatului și flăcăul năvodarului, și a făcut loc prin umbra sălciiilor spre deșișul din cotitura malului...

Fata lui Ivan trăgea liniștită lopata, și stropii mărunți ai apei, ploă peste fața ei roșie ca bujorul.

Se făcă că nu pricepe cuvintele de șagă ale flăcăului. În cântecele lui, ea simțea un dor ascuns, care zbură nebun, ca o nălucă, spre satul cu case albe rispite, din coastele Nistrului...

Lotca lunecă sprintenă prin valurile spumoase, și mâinile lopătarilor spintecau undele apei. Ar fi voit flăcăul să prinză razele ce se frângeau în mersul repede al valurilor, să împletească din ele cununa mirelui din povești, și încetinel s'o așeze pe fruntea cu părul de mătăsoasă, a rusoaicei.

Se jucă, ca un copil, cu umbra chipului ei, ce lunecă în adâncul apei, și iar începea s'o supere cu vorbele lui apăsat.

— Uite, colo sus, spre creasta orașului, vezi tu cum străluce cruculița dela turla bisericii? Și voi aveți crucea lui Cristos!

— Doar ne-am născut creștini, bădie, și-n zile mari aprindem și noi candela la icoană, și noi ciocnim în zi de paști ouă roșii.

— Roșii ca sângele ce l-a purtat în adâncuri departe, apele Prutului... Și voi sunteți creștini și chinuți creștinii lui Cristos, cu bicul cazacului pe drumuri lungi de ghețuri și ninsoare...

— Din voia 'mpăratului, bădie...

— Din voia sângelei vostru hrăpitor și insetat... Sunteți asupra neamurilor, ca corbii crocănitori, ce zbor spre înălțimile văzduhului... cu ochii veșnic spre trupul popoarelor neputincioase...

— Dar n'ai supărare bădie!.. Noi suntem corbi crocănitori, și voi sunteți vulturi falnici, ce se ridic mândri, biruitoari, spre înălțimi... Și clopotul neamurilor hoațe, va sună curând și va răzbuună tirănia veacurilor și urgia oamenilor lacomi...

„Mormântul mamei mele, nu-l vezi la voi!.. În odihnește trupul obosit de muncă, și brațele întinse ale crucii cioplite în lemn, privesc reci, spre culmile Nistrului...

— Și mama ta avea părul tot așa de mătăsoasă, pe la temple, și ochii ei...

— Ochii mamei mele sunt supti de pământul vostru, și brațele ei putrede...

— Brațele ei, sunt brațele tale, și ochii ei, și i-a

dăruiț ție, așa cum erau: senini, frumoși și mari... Uită-te colo spre culme... Poteca, ce încinge creștetul sur al dealului, duce spre Nistru vostru. Te uită cum se furizează prin umbra pădurii, se lasă domoală la vale... Ce drag mi-ar fi să o străbat cu tine, în fapt de noapte sau în revărsat de zori...

— Sunt lungi potecile până la Nistru, bădie, și toate sunt bătute de pașii osândiților...

— Și eu vreau să fiu un osândit, să urc poteca satului tău... Să-mi izbească obrăjii plumbii cazacilor și sângele cald ce va năvăli în ruptura feței, să fie potolit de mâna ta, de buzele tale...

— Să stai la vatra voastră, lângă colibă. Nu-ți năcăji tinerețea în îndemnuri streine... Pe plaiurile Nistrului, cresc flori bădie, dar cresc și măracini...

— Vreau să trăiesc cu tine, acolo între flori, fie și-n umbra măracinilor, în ghimpii lor ascuțiți și usturați...

Lotca a ajuns la mal și frânghia groasă a năvodului, a început să se încovoieie și să ridice plasa. Flăcăul a ajutat coborârea din lotcă și brațele lui puternice, au strâns mijlocul fetei. A simțit pe lângă obrăjii, fluturând o șuviță din părul mătăsoasă, și un fior dulce, a cuprins sufletul învăpăiat de nădejde...

— Să fii cuminte...

— Noapte bună, bădie, — și a dispărut ca o nălucă în mijlocul colibelor.

Senin și cald. Apele sunt liniștite și undele par încrețite de mătăsoasă. O rândunică trece ca o săgeată prin fața colibelor, atinge din zbor fața apei, și apoi dispare, ciripind în deșișul de sălcii pietoase. Sfărcurile ascuțite, ca sulitețele, ale păpușoiului, s'aplec ușor într'un legănat domol.

Pescării stau grămadă. Ivan stă mândru, în mijlocul lor și face semnul sfinteii cruci, înainte de a goli păhărelul cu rachiu.

— Să deee Dumnezeu sănătate...

— Să mergi sănătos Ivane...

— Cale ușoară și sănătate în suflet...

Au mai vorbit de drumul lung, făcut pe jos spre Nistru, de mormântul nevestei lui, lăsat aici între colibe...

— La o zi mare, moș Stroe, să duci un horb cu tămăc...

— N'ai grijă, jupân Ivane, suntem creștini... larăș a început păhărelul să se golească, și vorbele de bun rămas, veneau mai duiosae.

Pe mal, aproape de lotca ce stă gata de plecare, feciorul năvodarului privea în ochii fetei și vorbele lui cădeau aprinse...

— Uite, stălpul de piatră al orașului, pe-acolo treceți în Basarabia... Și drumul se desprinde mai limpede... Ce frumos se înalță coama dealului și cărarea ce duce spre satul vostru, se zărește mai deslușită, ca în alte zile...

— Ne ducem spre țara Cazacilor, bădie, sub

plumbii lor... Ne ducem în țara temniților, pe drumul osândiților, acolo unde cresc mărcini..

Lăsăm aici tot dorul... Al meu și al tatei, mormântul mamei...

S'au ridicat pălăriile în vânt și pletele lungi și roșetice ale lui Ivan, fluturau în adiere...

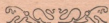
Lotca ș'a luat calea printre valuri, spre apele Prutului și pălăriile se mișcau în rotocoale de bun rămas.

Cruciulița de sus dela turla bisericeii din Reni, strălucea mai cu foc și razele refrante într'ou pulbere de scântei, se cerneau pe coperișul de țigla roșie.

Feciorul năvodarului, a privit cu desnădejde lotca, ce abia se mai zărea în seninul apei.

În suflul lui s'a născut ura de moarte, graiul bunicului oprit de plumbii cazacului, mormântul mamei lui, împărțiat de fierul plugului strein, s'au pus în calea gândurilor din dragoste nevinovată, și au biruit. L'au pironit pe loc.

Doar ochii mari ai rusoacei, cu bucelele mătăsoase și gropițele din obraji, îi aduceau aminte de serile frumoase ale tinereței, și atunci își lăsă gândul să plutească în voe, pe urmele lotcei prin valuri...

Sărmană lacrimă...

*Sărmană lacrimă ce pică
Și nu te tângui nimănui!
În stropul tău alătă spui
Sărmană lacrimă ce pică!*

*Cu-aroma răbdătoarei humi
De unde-i suflul mai viu
Te zmulgi, să picuri în pustiu
Aroma răbdătoarei humi...*

*Ca dricul din orașul cald,
Din caldul inimii tumult
Pornește 'n tine-un mort mai mult
Ca dricul din orașul cald...*

*Spre pleoape urci pe drum pustiu
Vre-un vis ce-a năzuit în van;
Nădejdea pasului sărman
Spre pleoape-o urci pe drum pustiu.*

*Și 'n urmă-ți gânduri triste vin;
Părtașe 'ndoliatei vieți,
Ca niște călători răsleți
În urmă-ți, gânduri triste vin...*

*Și gândurile se opresc
În poarta frunții; pale stau
Și drumu 'n pulbere îți dau
Iar ele pale se opresc...*

*Și 'n clipa 'n care cazii în gol
Un strop din streășina de-argint
A vremii, cade auind,
În clipa 'n care cazii în gol.*

GEORGE GREGORIAN

MIHAI VITEAZUL

— O LEGENDĂ DESPRE EL —

Mihai Viteazul eră fiu de Domn, dar murindu-i părinți, a rămas a nimăru, că neamurile lui voiau să i se piardă urma, pentrucă aveau presimțire că din Mihai avea să iese un om mare. A rămas bietul băiat pe la casele oamenilor ca ori și care băet orfan. Umblă toată ziua cu alți băeți prin munți cu oile și caprele.

Într'o primăvară pe la un Ispas suiă c'o turmă de oi pe un deal, când numai ce vede într'un mijloc de poeniță o mulțime de șerpi șezând toți cu capurile laolaltă, făcând un bătăit înfioros într'un mușonoi de spume. Acolo se strânsese două-zeci și patru de șerpi să facă mărgea. Mihai Viteazul auzise dela moșnegii satelor, că șerpii se strâng în fiecare an și fac mărgea și dacă se întâmplă om pe 'ndemână și ia mărgeaua din coada șerpelui celui mai mare, pe ce gândește, pe aceea era noroc. Mihai auzise de oamenii de prin sate că el n'ar fi de neam prost, că din ura ce purtau părinții lui cu celelalte neamuri, l'au desmoștenit pe el ca să le rămăe averea lor și să nu le fie lor primejdios.

Când a văzut Mihai șerpii făcând mărgea, toate aceste i se oglindeau înaintea ochilor, sta ca înlemnit în marginea poeniței și gânda cum să pue mâna pe mărgea, și să-și îndeplinească dorința de a răsbuna pe toți făcătorii de rele și de-a curăța țara de păgâni, că ca pe-atunci țara era stăpînită de Turci.

Cum ședea băietul așa gînditor, numai ce vine un corb și se pune pe umăru' lui și nimic mai mult, se repede în mijlocul șerpilor, ia mărgeaua în cioc și sboară în sus; atunci Mihai în buimăceala ceea, uită de șerpi și se iewa la fugă în cotro sbură corbul.

Mihai fugăe neconțenit, ca se nu peardă corbu' din ochi, și nu simțea că pe unde mergeă, trecea prin

Păduri întunecoase	Rămânând la spate
Prin țiguri și sate	Țara Muntenescă
	Cu viață domnească.

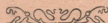
Și corbul nu s'a oprit până în oraș la Țarigrad, și când a ajuns în margina orașului, corbul a lăsat mărgeaua jos dinaintea lui Mihai.

În momentul acela, tocmai trecea pe acolo împăratul turcesc în butcă cu șase cai, și cunoscând pe Mihai că e copil de Român, l-a luat la el ca să-l crească și să-l treacă la legea turcească, și așa a și fost. Mihai deși trecut ven la legea turcească, că n'avuse încotro cărni, dar el credința creștinească o păstră în inimă.

Mihai slujia în curtea împăratului turcesc, creștea și se întărea pe fiecare zi, așa că și împăratul se miră, de frumșeța și înțelepciunea lui Mihai.

Când a ajuns vârsta de douăzeci de ani, eră de trei palme între ochi, căciula pe cap din trei piei de urs și cojoc din trei-zeci de piei de berbece, paloșul și cămeșa de zea, cântărea trei măji.

După ce-a trecut de vârsta de douăzeci de ani, pe Mihai l'a pălit dorul de țară și doru' de răsunare, și cum știa că în grajdurile împăratului turcesc este un cal nesdravăn, a mers și l-a luat și încăleacănd pe el, a venit în Țara muntenescă, a curățit-o de păgâni și de făcători de rele, de cei ce îl desmoștenise și de toți cei ce tăiau din munca altuia, iar în urmă a ajuns domn peste Țara românească și a domnit șapte ani; și într'acei șapte ani s'a luptat și-a biruit șapte crai și împărați, a zidit șapte biserici și mănăstiri.

TEOFIL BIZOM

MARAMA SFINTEI VERONICI

— POVESTIRE DIN VIAȚA MĂNTUITORULUI —
de SELMA LAGERLÖF — Trad. de AL. LUPEANU

I.

În anii din urmă ai stăpânirii împăratului Tiberiu, în munții înalți Sabini, se așezase să locuiască într'un bordei singuratic, un viier sărac cu nevasta lui. Oamenii străini fiind, ei trăiau foarte închiși de lume; nimenia nu se abătea pe la dânșii vreodată. Însă într-o dimineață, când a dat viierul să iese din casuță, văzu cu mirare că'n prag stă ghemuită o muiere bătrână. Avea pe dânsa o haină de rând, fără nici o față, și se părea foarte săracă, biata de ea. Dar totuși, când s'a ridicat de jos și s'a apropiat de viier, atâta demnitate proucnioa și avea în înfățișare, încât, fără voie, omului nostru îi veni în minte, cum în vremile de demult zețele se arătau pământenilor în chipuri de muieri bătrâne.

— Om bun, — zise bătrâna, — nu te miră că azi noapte am dormit pe pragul bordeiului vostru. În acest bordei au trăit părinții mei și aici am văzut eu lumina zilei, înainte cam cu nouăzeci de ani. Credeam că voi afla gol bordeiul, și părăsit. Nu știam că locuiesc iarăș oameni întrânsul...

— Nu mă mir deloc, — răspuse viierul, — că gândiai să aflî gol și părăsit acest lăcaș, aici în înălțimi, printre aceste stânci ferite de lume.

„Iată și noi, eu și nevasta mea, suntem veniți de departe, și, ca oameni săraci și străini ce suntem, nu ne-am putut află un adăpost mai bun decât acesta. Apoi cred, măicuță, că ție, care abună seamă ești oboșită de drumul lung făcut la atâta bătrâneță și, fără indoială, și flămândă, îți vine cu mult mai bine că se țin oamenii în acest bordei și nu lupii munților Sabini. Așa aflî cel puțin un pat de hodină, o ulciică cu lapte de capră și o bucatuța de pâine, dacă poți să te îndestulești cu acestea.“

Pe buzele bătrânei luci un zimbet fugar, dar numai pe-o clipă, căci nu putea să-și alunge umbra unei adânci înfrustrări.

— Aici, în acești munți înalți, mi-am petrecut întreagă tinereța, — zise. Încă și acum mai știu cum trebuie scormonit lupul din culcușul său.“

Într'adevăr se vedea așa de bine zidită, încât viierul nu se îndoiă că, cu toată bătrâneța înaintată, ar putea să se măsoare cu sălbătăciunile codrului.

Îmbiată a doua oră, a intrat în bordei. S'a așezat la masă alături de găzduitorii sărmani și, fără multă rugămintă, a mâncat împreună cu dânșii. Însă, deși se părea că e foarte îndestulată cu pâinea frământată în lapte, totuși se gândeau viierul și nevasta: de unde poate să vie bunica asta bătrână? Se vedea oarecum limpede pe dânsa, că mai adeseori a

mâncat friptură de fazan din tăiere de argint, decât lapte de capră din oliță de pământ.

Din când în când își ridică ochii de pe masă și îi purtă în jur, ca și când ar vrea să afle: mai cunoaște oare bordeiul? Încăperea sărăcăcioasă, cu părășii de pământ, cu lutul de jos bătucit, era aproape cea veche, puțin s'a schimbat. Putea să arate găzduitorilor săi chiar și urmele acelor chipuri de câni și de cerbi de pe păreți, pe cari le învrăstase acolo tatăl ei, să facă joc și bucurie copiilor săi mărunței. Și sus, undeva pe-o grindă, i se părea că vede câte-va hârbe din oala bătrână, în care mugea lapte cândva, pe vremuri...

Însă cei doi soți astfel se gândiau în sine: se poate că buna asta s'a născut în acest bordei, dar în viața ei a făcut altă treabă, decât să mulgă capre sau să aleagă unt și să strângă caș.

Au mai băgat apoi de seamă la dânsa, că gândurile îi călătorec departe și, ori de câteori se simțea supusă de aduceri aminte, suspină adânc și dureros. Pe urmă s'a sculat dela masă. A mulțumit cu blândețe pentru găzduirea binevoitoare și s'a îndreptat spre ușă.

Dar în clipa asta, atât de dureros de săracă și de părăsită i s'a părut viierului, încât a ridicat glasul, zicând: Dacă nu mă înșel, sunt noapte la nici o întâmplare nu cu gândul acela ai urcat aici, ca să părăsești așa de curând acest bordei. Și de ești într'adevăr atât de săracă, după cât pari, e limpede ca lumina soarelui, că ai venit cu scopul să-ți dăpăni aici cât biată de vieață mai ai. Și, uite, acum vrei să părăsești bordeiul, numai fiindcă locuim întrânsul eu și nevasta mea.

Bătrâna n'a tăgăduit, că viierul a spus adevărul.

— Acest bordei părăsit deatâta vreme, întocmai așa e al tău ca și al meu, — zise. Nimic nu mă îndreptățește ca să te scot dintrânsul.

— E însă bordeiul părinților tăi — întări viierul — și, fără indoială, ai mai mult drept asupra lui, decât mine. Afară de asta, noi mai suntem și tineri, iar tu o biată bătrână. Rămâi deci tu aici, ne vom vedea noi de drum.

S'a mirat mult de auzul acestor vorbe bătrâna. S'a întors din prag și se uită cu ochi întrebători la viier, ca și când nu l'ar fi înțeles ce spune.

Dar în clipa asta a intrat și nevasta în vorbă.

— Dacă m'aș fi amestecat în treabă, — zise bărbatului său, — te-aș fi rugat să întreb pe această măicuță bătrână: nu s'ar învoi să fim noi copiii ei și nu ne-ar îngădui să rămănem aici cu dânsa și să-i purtăm de grijă? Unde ar ajunge, dacă am goli acest bordei amar și am lăsa-o singură? Nici nu ar cutăz să locuiască singură în aceste pustietăți. Apoi din ce amar ar ști să trăiască? Ar fi tot una cu a lăsa să moară de foame.

Însă bătrâna a venit mai aproape de cei doi soți și li s'a uitat cercetător în ochi.

— Ce vă îndeamnă să grațiți astfel? — zise. De ce arătați așa inimi îndurătoare față de mine, fiind voi stăini?

— De aceea, fiindcă odată am avut parte și noi de multă îndurare, — zise nevasta.

II.

Așa s'a făcut că bătrâna a rămas în casa viierului și s'a împrietinit tare cu tinerii soți. Însă nici când nu lăsa să se înțeleagă că cine-i și de unde vine? Și ei au băgat de seamă, că i-ar cădea și greu, dacă ar cercă să afle asta.

Într'o sară, isprăvindu-și lucrurile, ședeau afară, înaintea ușii, pe-o lespede de piatră, mare și netedă, și cinau, când, iată, zăresc un om bătrân venind pe drum la deal.

Eră un om puternic, închegat, lat în umere, ca un gladiator. Fața îi eră posomorită, rece, fruntea coborită înainte peste ochii cufundați adânc, și pe buze aveă întipărită amarăciune și dispreț. Pășea militărește, legănându-și mâinile cu vioiciune.

Viierul văzând pe acest om cu îmbrăcămintea simplă, s'a gândit: iată un legionar bătrân, s'a liberat de sub poruncă și acum își caută vatra părintească.

Străinul, ajungând la cei cari cinau, s'a oprit deodată speriat parcă. Viierul, știind că drumul se sfârșește dela bordei din sus, a lăsat lingura în oală și i-a zis drumarului:

— Poate ai greșit calea, omule, de ai ajuns la acest bordei. E greu să urce cineva până aici, de nu cumva aduce vreo veste căruiva dintre cei cari locuim aici.

În vremea asta străinul a venit mai aproape.

— Așa este, ai ghicit, — răspuse — am greșit calea și acum nu știu: încotro să dau? Dacă mă lăsați, vreau să răsuflu de două ori și apoi mi-areți: Unde este aici în jur o moșie sătească? — vă voi fi mulțămitor.

Zicând acestea s'a așezat pe o piatră înaintea bordeiului. Și nevasta l'a întrebat: nu mănânci cu noi? Dar după zimbet a arătat că nu vrea. Însă s'a văzut că stă bucueros de vorbă cu dânsii, până când cinează. Pe tineri i-a întrebat despre trai și despre treburi și ei au răspuns veseli și deschis.

Dar dela o vreme bărbatul s'a întors spre străin și a început să-l ispitiască:

— Vezi, moșule, cât de retrași și de singuratici trăim. Se împlinește aproape anul, decând n'am schimbat o vorbă decât cu ciobani și cu viieri. Nu ai putea să ne spui una-alta de prin Roma, și despre împăratul ceva, că doar se vede că vii din vre-un castru, tabără, oarecare?

Abia isprăvit bărbatul vorbele acestea, când nevasta a băgat de seamă, că bătrâna se uită îndru-

mător la străin și aproape îi dă să înțeleagă cu o mișcare a mâinii, că va fi bine să frământe cum se cade ceea-ce vrea să spuie.

La aceste bătrânul a răspuns cu blândețe:

— Văd că mă socotești legionar și într'adevăr nu ai greșit mult, deși am desbrăcat demult zalele de soldat. Sub stăpânirea împăratului Tiberiu, noi legionarii nu am prea avut ce face. Deși a fost mare beluice odată Tiberiu. Atunci și-a trăit el partea fericită a vieții. Acum nu-și bate capul cu altceva, decât cum ar putea să se apere mai bine împotriva conspirațiilor? În Roma nu se vorbește acum de alta, numai despre aceea, cum în săptămâna trecută, întemeiat abia pe o umbră de bănuială, a prins pe senatorul Tițiu și l'a dat la pierzare.

— Nu mai știe, bietul de el, nici ce face, — zise nevasta, și împreunându-și mâinile a clătinat din cap cu compătimire și cu mirare.

— Ai ghicit, — a încuviințat străinul și într'aceea față i s'a posomorit adânc. — Împăratul Tiberiu știe că toată lumea îl urește și încă poate să inebuiască dintr'asta.

— Ce spui? — strigă femeia. — Tocmai de ce am putea să-l urm? Ne doare numai că nu mai e acum împărat așa de puternic, după cum a fost la începutul domniei sale.

— Greșești, — zise străinul. — Pe Tiberiu toată lumea îl disprețuește și îl urește. Și de ce nu l'ar urî? E un împărat crud, fără inimă, un tiran. Și în Roma se crede, că după asta va fi cu mult mai greu să se îndrepte, aproape cu neputință.

— S'a întâmplat ceva doar, ce ar putea să-l facă să fie un monstru și mai înfricoșat? — întrebă bărbatul.

Când a zis acestea, nevasta a văzut, că bătrâna iarăș a făcut semn drumarului să fie băgător de seamă, dar așa de tainic, încât el n'a văzut.

Străinul a răspuns prietenește, însă pe buze i-a trecut un suris mult grăitor.

— Poate ai auzit, că până acum încoace a avut Tiberiu în apropierea sa un prieten, în care s'a putut încrede și care i-a spus totdeauna neted adevărul. Ceialaltă cari trăesc în curtea lui, sunt până la unul toți vânători de câștig și linge-blide; întocmai așa îi preamăresc faptele cele rele și viclene, ca și pe cele bune și alese. A avut, după cum spun, pe cineva, care totdeauna a îndrăznit să-i judece faptele. Acest suflet mai îndrăzneț și decât senatorii și beliducii, a fost: Faustina, bătrâna doică a împăratului.

— urmează —

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe a n. I. II. și III. se
pot comanda dela admi-
nistrația revistei pentru
: suma de cor. 27— :

Abonații noștri noi, cari doresc
să aibă revista noastră dela în-
ceput, le capătă toate trei colec-
țiile pentru suma de 20 coroane.

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE
VREMURI“. Prețul 2 cor. În
acest volum, care este al treie-
lea în „Biblioteca scriitorilor dela
noi“, ce apare sub auspiciile
Asociațiunii, se zugrăvesc îndu-
ioșătoare scene într-o limbă fru-
moasă și curată românească.
Volumul are peste 300 de pa-
gini și e deosebit de intere-
sant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lăzăr* — *Al. Ciura*:
„FLOAREA BETULIEI“. Prețul
cor. 1.80. Un splendid roman
din epoca asiobabiloniană zugră-
vind sfâșietoarea tragedie a
Iemutului Holofern, care pornește
să cucerească lumea. Nimeni nu
i se poate opune, căci brațul lui
dărărnă tot, numai frumoasa și
fermecătoarea ovecică: Iudila
— Floarea Betuliei — îl supune
cu dragostea sa, ca apoi să-i
taie capul și să-și scape nea-
mul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂ-
DUVIOARA“. Prețul 1 cor. E la
noi în Ardeal întâia colecție de
monoloage pe cari diletanții le
pot preda cu succes și spre
mulțumirea publicului, la serate
teatrale. Fiecare monolog e plin
de spirit și de vervă și autorul
a umplut cu acest volum de mo-
noloage un mare gol în litera-
tura noastră dramatică.

Toate aceste trei cărți noi au
apărut în editura „Librăriei S.
Bornemisa“ din Orăștie și se pot
procură pentru suma de K. 4.80.

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa“ în Orăștie. —

	Cor. rli.
V. Mestugean: Regina Noastră. Note biografice cu pri- legiul aniversării de 70 ani	1—
Rădulescu Niger: Orfanii neamului, roman naționalist	4—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Ro- mânilor, vol. XXII.	5—
N. Iorga: Studii și documente cu privire la istoria Ro- mânilor, vol. XXIII.	6—
N. Iorga: Corespondența lui Dimitrie Aman	4—
„ Scrisori de boeri	1.75
„ Scrisori domnești	1.50
M. T. Carada: Sfânta Melania cea tânără	—80
I. Secula: Economia de casă înlocuită după mai mulți autori	3—
Goga O. Domnul Notar, dramă în 3 acte din vieța ardelenească	2—
A. Vlăduț, Dreptate, nuvele	2—
G. Coșbuc, Fire de tori. Ediție nouă și adăugită	3—
Sadoveanu: Privelști Dobrogea	2—
B. Katargiu: Discursuri parlamentare 1859—1862	2—
Iacoliot: Vânătorii de robi	—30
Lamarline: Raphael vol. I.	—30
Tailler E.: Dragoste de scriitor sau romanul lui V. Hugo	—30
Maupassant: Sîrighi de alarmă, nuvele	—30
Fogazzaro: Povestiri	—30
Cinci scrisori de dragoste ale unei călugărițe	1—
Aradi V., A Ruihén skizmapör	1.50
Simeon Balint, vieța și luptele lui în anii 1848—49	1.50
„Carlea Verde“ textul tractatului de pace dela Bucu- rești 1913	1.50
Trecutul Românilor de pe pământul crăiesc	4—
Lungian M. Zile senine, icone dela țară	1.50
Beza M. Pe drumuri. Din vieța Aromânilor	2—
Galatgeon G. Biserița din Răzoare, nuvele și schițe	2—
Chirișescu M. Răsăduri, nuvele	2—
Legea electorală. Articolul de lege XIV din 1913	1—
Beldiceanu N., Poezii	1.25
Dr. S. Stanca, Pocășii	4—
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2—
Al. Ciura: Amintiri	1.60
I. Dragoslav: Volintiri	1.80
L. Brebanu: Frământări	1.50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2—
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1.80
St. Lăzăr: Floarea Betuliei, roman	1.80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1.60
A. Hamat: Noua lege militară	2—
E. Borgia: Versuri ilustrate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1—
N. Iorga: Istoria statelor balcanice în epoca modernă	3.50
„ Note de drum	1.25
A. Banciu: Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește?	—80

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —